

Domnului Președinte al Curții Constituționale a României

Prof. univ. dr. Valer Dorneanu

În temeiul art. 146 lit. e) din Constituția României, republicată, și al art. 36 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Guvernul României formulează prezenta sesizare privind constatarea existenței unui

**CONFLICT JURIDIC DE NATURĂ CONSTITUȚIONALĂ ÎNTRE
GUVERN ȘI PARLAMENT**

generat de modalitatea în care Parlamentul României a înregistrat și prezentat moțiunea de cenzură depusă în data de 17.07.2020 de un număr de 205 deputați și senatori și intitulată „*Guvernul PNL – De la Pandemie la pande-mită generalizată*”.

1. **Admisibilitatea.** Cu privire la existența conflictului de natură constituțională apreciem că sunt întrunite toate elementele pentru constatarea acestuia. Conform deciziei Curții Constituționale nr.1525/2010 conflictul juridic de natură constituțională:

"nu se limitează numai la conflictele de competență, pozitive sau negative, care ar putea crea blocaje instituționale, ci vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției" (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2009). Având în vedere definiția jurisprudențială a sintagmei cuprinse în art. 146 lit. e) din Constituție, în cauza de față, analiza Curții trebuie să se circumscrie următoarelor aspecte:

- *dacă există o situație conflictuală între Guvern, pe de o parte, și Parlament, pe de altă parte, mai exact, un conflict juridic între autoritățile menționate;*
- *în ipoteza constatării existenței unei situații conflictuale, dacă aceasta rezultă în mod direct din textul Constituției."*

În cauză, ambele aspecte sunt realizate, deoarece situația de conflict este generată de depunerea unei moțiuni de cenzură în perioada dintre cele două sesiuni parlamentare ordinare, cu consecința convocării unei sesiuni extraordinare exclusiv numai pentru prezentarea moțiunii fără dezbateră și votarea acesteia, situație conflictuală derivată din încălcarea dispozițiilor art.113 alin.(4) coroborat cu art.66 alin.(1) din Constituție. Conflictul juridic de natură constituțională există între Guvernul României și Parlament și derivă direct din Constituție [*art.113 alin.(4) coroborat cu art.66 alin.(1)*] în sensul în care blocarea procedurii moțiunii de cenzură la etapa prezentării acesteia fără parcurgerea celorlalte etape procedurale în aceeași sesiune parlamentară menține Guvernul României, parte a puterii executive, într-o situație incertă fapt declarat contrar Constituției, prin decizii anterioare ale Curții Constituționale (*Decizia nr.1525/2010*), deoarece afectează principiul stabilității activității Guvernului, dedus din dispozițiile art.102 alin.(1) și art.113 din Constituția României.

2. Aspecte generale. Existența conflictului juridic de natură constituțională este generată de depunerea moțiunii de cenzură în perioada dintre

sesiunile ordinare ale Parlamentului, cât și de convocarea unei sesiuni extraordinare având ca obiect numai *prezentarea* moțiunii de cenzură, fiind încălcate dispozițiile art.113 alin.(4) și ale art.147 alin.(4), în sensul în care procedura dezbaterii moțiunii de cenzură odată declanșată, aceasta nu poate fi oprită după prezentarea moțiunii în ședința comună a celor două camere, prin încheierea sesiunii extraordinare Decizia CCR nr. 1525/2010).

Moțiunea de cenzură inițiată la data de 17 august 2020 de un număr de 205 deputați și senatori, cu titlul „*Guvernul PNL – De la Pandemie la pande-mită generalizată*” având conținutul prezentat în sesiunea extraordinară din data de 20 august 2020 nu poate fi dezbătută și votată în altă sesiune ordinară sau extraordinară decât cu încălcarea dispozițiilor art.113 alin.(4) din Constituția României, deoarece Guvernul ar fi supus unei duble sancțiuni în temeiul aceluiași act politic epuizat (*moțiunea de cenzură înregistrată în data de 17 august 2020*) prin nediscutarea și votarea acestuia în cadrul sesiunii parlamentare în care a fost depus.

3. Cele două Camere ale Parlamentului trebuiau să fie convocate în sesiune extraordinară comună la momentul inițierii moțiunii de cenzură

În conformitate cu prevederile art. 113 din Constituție, pentru a fi legal depusă, o moțiune de cenzură:

- trebuie să fie inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor;
- deputații și senatorii care au inițiat-o să nu fi semnat o altă moțiune de cenzură care să fi fost respinsă în cursul aceleiași sesiuni;

Potrivit jurisprudenței CCR, procedura moțiunii de cenzură, odată declanșată, nu poate fi oprită (Decizia nr. 1525/2010). Odată depusă, această trebuie să fie în

mod obligatoriu dezbătută și votată. Pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea acțiunilor instituțiilor fundamentale ale statului, o moțiune de cenzură trebuie prezentată, dezbătută și votată în cursul aceleiași sesiuni.

Așadar, pentru a asigura respectarea prevederilor art. 113 coroborate cu cele ale art. 1 alin. (5) din Constituție referitor la principiul cooperării loiale, o moțiune de cenzură, pe lângă numărul minim al semnatarilor, trebuie depusă în cadrul unei sesiuni parlamentare.

Depunerea unei moțiuni de cenzură în afara unei sesiuni parlamentare nu este de natură să asigure rațiunea însăși a existenței sale, nu permite exercitarea deplină a drepturilor de care se bucură parlamentarii în exercitarea mandatului și goleşte de conținut controlul parlamentar exercitat asupra Guvernului.

Pe durata sesiunii ordinare, Parlamentul dispune în conformitate cu art. 61 și 64 coroborate cu cele ale 66 alin. (1) din Constituție de plenitudine de competență. În virtutea autonomiei de care beneficiază, Parlamentul dispune de aceeași plenitudine de competență și pe durata sesiunilor extraordinare, cu condiția ca pentru durata acestora plenul să stabilească în concret obiectul sesiunii în cauză. Cu alte cuvinte, spre deosebire de sesiunile ordinare, în cadrul sesiunilor extraordinare, numai plenul decide dacă o anumită problemă pentru care a fost convocat urmează sau nu să se dezbată.

Or, după cum am arătat, o moțiune de cenzură odată depusă, trebuie să se dezbată în cursul în aceleiași sesiuni, procedura acesteia neputând fi întreruptă, iar Camerele trebuie să decidă asupra ei în cursul sesiunii în care a fost depusă.

În cazul convocării sesiunii extraordinare, dacă plenul nu s-a exprimat asupra posibilității desfășurării acesteia ori exclude din ordinea de zi pentru care fost convocat chiar prezentarea, dezbateră sau votarea moțiunii de cenzură, una dintre condițiile esențiale deduse din întreaga arhitectură constituțională a controlului

parlamentar este imposibil de realizat, moțiunea de cenzură în cauză neputându-se vota în cursul sesiunii extraordinare respective.

Așadar, în măsura în care veți constata că este posibilă depunerea unei moțiuni de cenzură între cele două sesiuni ordinare și Constituția nu exclude, de principiu, inițierea și depunerea unei moțiuni de cenzură în cadrul unei sesiuni extraordinare comune, considerăm că sesiunea trebuie să fie întrunită la momentul inițierii moțiunii de cenzură, iar odată depusă, procedura parlamentară nu poate fi fragmentată, acesta fiind sensul art. 113 alin. (3) care se referă la un dezbaterii moțiunii imediat „după 3 zile de la prezentare”. În mod evident, legiuitorul constituant a avut în vedere parcurgerea acestor etape în mod succesiv, prin raportare la natura moțiunii de cenzură, ca procedură derulată în mod accelerat și care are ca obiectiv final retragerea sau, din contră, reconfirmarea încrederii Guvernului.

Dreptul de a depune o moțiune de cenzură nu poate fi exercitat altfel decât în cadrul activităților comune ale celor două Camere ale Parlamentului. În același sens, sunt și dispozițiile art. 187 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputaților, potrivit căruia „(3) Inițierea moțiunilor de cenzură are loc în condițiile prevăzute la art. 94 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, republicat”, iar potrivit art. 94 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului „(1) Moțiunea de cenzură inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor se prezintă birourilor permanente și se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, în ziua în care aceasta a fost depusă. Moțiunea de cenzură se prezintă în ședința comună a celor două Camere în cel mult 5 zile de la data depunerii; (2) Dezbaterii moțiunii de cenzură are loc după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere; (3) Data și locul ședinței comune, împreună cu invitația de participare, se comunică Guvernului

de către președintele Camerei Deputaților, cu 24 de ore înainte ca aceasta să aibă loc”.

Totodată, conform art. 12 din același regulament „*Activitățile comune ale Camerei Deputaților și Senatului se desfășoară la convocarea celor două birouri permanente reunite sau la convocarea conducerii structurilor comune ale celor două Camere prevăzute la art. 4 alin. (1) și (2)”.*

Așadar, singurul cadru constituțional în care este posibilă inițierea și depunerea unei moțiuni de cenzură, în afara sesiunilor ordinare, este cel unei sesiuni extraordinare comune. Or, la momentul depunerii moțiunii de cenzură, această sesiune extraordinară nu fusese întrunită. Întrunirea birourilor permanente reunite și transmiterea moțiunii de cenzură către Guvern s-a realizat în afara cadrului procedural constituțional reprezentat de convocarea și întrunirea celor două Camere în sesiune extraordinară comună.

Mai mult, odată convocate și întrunite în sesiune extraordinară comună, cele două Camere ale Parlamentului au stabilit ca obiect de activitate al acesteia doar una dintre etapele constituționale ale moțiunii de cenzură, și anume prezentarea acesteia, urmând ca celelalte, fără a stabili ce se întâmplă cu celelalte două etape, respectiv dezbateră și votarea acesteia.

În situația dedusă judecării Curții, moțiunea de cenzură a fost inițiată și depusă în afara unei sesiuni extraordinare comune a celor două Camere. Cele două Camere ale Parlamentului erau convocate în sesiuni extraordinare separate, fiecare dintre ele pentru motivele cuprinse în deciziile distincte de convocare, validate prin vot de plenul fiecărei Camere și având un obiect în mod clar determinat.

Astfel, prin Decizia nr. 8 din data de 19 august 2020 a Președintelui Camerei Deputaților, Camera Deputaților a fost convocată pentru perioada 20 - 31 august, iar prin Decizia nr. 11 din 20 august 2020, Senatul a fost convocat pentru perioada

21-31 august 2020, ambele Camere fiind convocate pentru o ordine de zi în mod clar stabilită în anexele deciziilor.

Prin urmare, în conformitate cu art. 66 alin. (2) coroborat cu art. 61 și art. 64, nici titularii dreptului de a cere convocarea, nici plenul cele două Camere ale Parlamentului nu și-au manifestat voința pentru întrunirea în ședință extraordinară comună.

De altfel, și Decizia nr. 4/2020 a președinților celor două Camere de modificare a Deciziei nr. 3/2020 menține referirea doar la etapa prezentării. În acest mod, pe de o parte, prin dezbateră și votarea moțiunii de cenzură în această sesiune extraordinară vor fi posibile numai cu încălcarea dispozițiilor art. 66 alin. (2), fiind realizate într-o sesiune convocată cu un alt obiect, iar pe de altă parte, dezbateră și votarea moțiunii de cenzură în cadrul sesiunii ordinare care începe la data de 1 septembrie 2020 echivalează cu o fragmentare a procedurii, contrară jurisprudenței Curții Constituționale.

4. Încălcarea principiului stabilității activității Guvernului. Depunerea moțiunii de cenzură în perioada cuprinsă între sesiunile ordinare cu consecința convocării Parlamentului în sesiune extraordinară încalcă principiul pozitiv al stabilității guvernamentale avut în vedere de Constituantă.

Din cuprinsul art.102 din Constituția României privind rolul și structura Guvernului se desprinde importanța Executivului, reprezentat de Guvern în această ipoteză, în sensul că asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice. Guvernul are, pe de o parte, un rol administrativ în calitatea sa de organ al administrației publice cu competență materială generală, exercitând anumite funcții esențiale pentru buna funcționare a statului: de strategie, de reglementare, de administrare a proprietății statului, de reprezentare și de autoritate de stat. Ca atare, pentru a îndeplini acest rol, Guvernul

are nevoie de stabilitate în ce privește funcționarea sa, respectiv de previzibilitate sub aspectul măsurilor sancționatorii pe care Parlamentul le poate lua împotriva Guvernului, mai ales cu privire la cele de natură extremă, de demitere, cum este cazul moțiunii de cenzură așa cum este aceasta reglementată de art.113 din Constituție.

Pe de altă parte, Guvernul are un rol politic care se exprimă nu numai în sfera exclusiv executivă, ci și prin colaborarea cu celelalte autorități publice, din care hotărâtoare este acțiunea sa în sfera puterii legiuitoare, prin conlucrarea cu Camerele Parlamentului, cu respectarea principiului loialității instituționale atât dinspre o putere, cât și dinspre cealaltă.

Moțiunile de cenzură, se arată în doctrină (I. Muraru, E.S Tănăsescu, *Constituția României, comentariu pe articole*, ediția a doua, Editura CH Beck, 2019, p.944-945), se dezbat și se aprobă numai în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, atât din motive de simetrie juridică cu votul de încredere/întreprindere acordat Guvernului de către Parlament, cât și ca expresie a raportului de încredere care ar trebui să existe între Parlament și Guvern ca entități privite în ansamblul acestora.

În considerarea principiului stabilității Guvernului, Constituția a adăugat și condiția limitării numărului de moțiuni de cenzură ce pot fi promovate într-o sesiune parlamentară, în corelare cu membrii Parlamentului care au promovat prima moțiune de cenzură, limitând la o singură moțiune per sesiune parlamentară, sensul textului constituțional vizând, în opinia noastră, numai sesiunile ordinare, cu precizarea că sesiunile extraordinare, pentru argumentele prezentate mai sus, nu pot fi considerate cadrul procedural tipic și în spiritul normelor constituționale pentru promovarea unei moțiuni de cenzură, cu atât mai mult cu cât situația excepțională/extraordinară nu a fost ilustrată/dovedită de inițiatorii moțiunii. Având în vedere că demiterea Guvernului este o sancțiune de natură politică și administrativă și că aceasta trebuie să aibă loc în situații precis determinate, cu

analizarea prealabilă a tuturor consecințelor de către inițiatori, este de principiu că o sesiune extraordinară nu asigură cadrul adecvat pentru a depune, prezenta, dezbate și vota o moțiune de cenzură, respectiv pentru a asigura investirea unui nou guvern, dacă moțiunea este votată. Sesiunile extraordinare sunt, în esență, de scurtă durată și circumscrise mai degrabă necesității de a legifera într-un domeniu pentru care Guvernul nu este abilitat prin legea care permite acestuia să emită ordonanțe de guvern pe perioada vacanței parlamentare.

Mai mult, având în vedere că numărul de sesiuni extraordinare nu este limitat, prin depunerea unei moțiuni de cenzură într-un astfel de cadru, se poate ocoli ușor interdicția imperativă din Constituția României, ca aceiași semnatari să nu poată susține mai mult de o moțiune de cenzură în aceeași sesiune parlamentară. Or, dacă semnatarii nu pot susține de două ori o moțiune de cenzură într-o sesiune care durează până la 6 luni, nu ar trebui admis ca aceștia să poată depune oricâte moțiuni de cenzură pe perioada cuprinsă între sesiunile parlamentare ordinare, prin convocarea de sesiuni extraordinare multiple și succesive. Ar fi o fraudare a obiectivului urmărit de legiuitorul constituțional, acela de a asigura stabilitatea Guvernului, transpus în art. 113, principiu care decurge în primul rând din condițiile stabilite de legiuitorul constituant pentru inițierea și adoptarea unei moțiuni de cenzură (1/4 din numărul senatorilor și deputaților, vot cu majoritate absolută, vot secret, o procedură alertă cu termene stabilite în mod clar, restricția neinițierii a mai mult de o moțiune / sesiune, dacă prima a fost respinsă), condiții restrictive care sunt de natură să asigure această stabilitate;

Depunerea, dezbateră și votul unei moțiuni de cenzură în cadrul sesiunii extraordinare expune Guvernul unui abuz de drept. Dacă moțiunea de cenzură ar putea fi depusă în perioadele dintre sesiunile ordinare ale Camerei Deputaților și Senatului s-ar crea posibilitatea depunerii repetate a moțiunilor de cenzură și convocarea de sesiuni extraordinare exclusiv pentru demiterea Guvernului, ceea ce ar fi în contradicție cu dispozițiile art.113 alin.(4) din Constituție. Din

interpretarea literară, gramaticală, a dispoziției constituționale antecitată rezultă că inițierea, semnarea, depunerea și dezbateră moțiunii de cenzură ar trebui realizată în aceeași sesiune parlamentară. Astfel, având în vedere că sintagma *~în aceeași sesiune~* este plasată imediat după cuvântul *~a iniția~* rezultă că inițierea unei noi moțiuni nu poate fi făcută de către parlamentarii care au mai inițiat o altă moțiune în aceeași sesiune.

Pe cale de consecință dispoziția constituțională anterferită instituie interdicția ca un parlamentar să semneze mai multe moțiuni de cenzură în cadrul aceleiași sesiuni parlamentare tocmai în scopul garantării principiului stabilității guvernamentale. *Per a contrario*, Guvernul ar fi expus, prin reducerea la absurd a termenelor, unui număr de 14 moțiuni de cenzură în 60 de zile în perioada dintre prima sesiune ordinară și cea de a doua sesiune ordinară (*lunile iulie și august*) și unui număr de cel puțin 4 moțiuni de cenzură în perioada dintre încheierea celei de a doua sesiuni ordinare și începutul primei sesiuni parlamentare (*luna ianuarie*), ceea ce este inadmisibil din perspectiva dispoziției constituționale amintite.

Pe cale de interpretare logică, deducem că Legiuitorul constituent a avut în vedere ca moțiunea de cenzură să fie depusă numai în perioada sesiunilor ordinare reglementate de art.66 alin.(1) din Constituție care dispune:

„(1) Camera Deputaților și Senatul se întrunesc în două sesiuni ordinare pe an. Prima sesiune începe în luna februarie și nu poate depăși sfârșitul lunii iunie. A doua sesiune începe în luna septembrie și nu poate depăși sfârșitul lunii decembrie”.

Orice acțiune în contra celor arătate mai sus încalcă dispozițiile art.113 alin.(4) din Constituția României.

5. Fragmentarea procedurii moțiunii de cenzură în mai multe sesiuni parlamentare încalcă art. 113 alin. (4) și art. 147 alin. (4) din Constituție.

Moțiunea de cenzură, înregistrată la Parlament în data de 17 august 2020, a fost prezentată în ședința comună a celor două camere în data de 20 august 2020. Întreruperea procesului de dezbatere a moțiunii prin închiderea sesiunii extraordinare și reluarea acestui proces în altă sesiune parlamentară decât cea în cadrul căreia a fost depusă moțiunea constituie o încălcare a Constituției, deoarece întinderea în timp a perioadei de depunere, dezbatere și votare a unei moțiuni de cenzură este strict determinată de Constituție la o singură sesiune parlamentară, excepția de la această regulă fiind reglementată în mod expres prin art. 113 alin. (4) teza II din legea fundamentală, anume atunci când Guvernul își angajează răspunderea în fața Parlamentului, situație inaplicabilă speței care a determinat acest conflict de natură constituțională. În acest sens este și doctrina constituțională. În lucrarea intitulată „*Constituția României. Comentariu pe articole, editura CH Beck, 2008*”, autorii, profesor universitar doctor Ioan Muraru și profesor universitar doctor Simina Tănăsescu, arată că supunerea Guvernului unui număr repetat de moțiuni de cenzură într-un interval scurt de timp afectează principiul stabilității guvernamentale *"prin blocarea sa în dezbateri sterile pe marginea programului de guvernare"*, fapt care împiedică implicit buna funcționare a statului român. Absența dezbaterii parlamentare și a votului asupra moțiunii de cenzură în cadrul sesiunii convocate prin Decizia nr.3/2020 pentru data de 20 august 2020 reprezintă o încălcare a deciziei Curții Constituționale nr.1525/2010, care arată:

„Curtea Constituțională constată că există un conflict juridic de natură constituțională între Guvern și Parlament, generat de refuzul Parlamentului de a dezbate moțiunea de cenzură depusă de opoziția parlamentară, dezbatere care, odată declanșată, ținând seama de prevederile Constituției, nu poate fi oprită.”

„Ținând seama de prevederile Constituției”, în sine, convocarea sesiunii parlamentare exclusiv pentru prezentarea moțiunii de cenzură constituie o încălcare a art.113 alin.(4) din Constituție. Ulterior desfășurării ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului în care a fost prezentată moțiunea de cenzură, Decizia nr.3/2020 a fost modificată prin Decizia nr.4/2020. Fiind emisă ulterior ședinței comune Decizia nr.4/2020 (prin care sesiunea a fost prelungită până la data de 31 august 2020) nu a fost supusă aprobării Parlamentului în ședința din 20 august 2020, conform votului electronic publicat pe pagina electronică a Camerei Deputaților, fapt care menține situația neconstituțională afirmată mai sus.

În ce privește noțiunea constituțională de „*sesiune parlamentară*”, sediul materiei îl constituie art.66 din Constituție. În alin.(1) al art.66 Legiuitorul constituantul a prevăzut două sesiuni ordinare pe an, una din februarie până în iunie, a doua din septembrie până cel mult la final de decembrie același an. Alineatul (2) din același articol reglementează și o situație de excepție – sesiunea extraordinară, care poate avea loc la cererea Președintelui României, a biroului permanent al fiecărei Camere ori minim o treime din numărul deputaților sau senatorilor. Deși Art.66 din Constituție nu prevede expres, sesiunile extraordinare sunt supuse unor constrângeri care rezultă din caracterul lor extraordinar.

Până în prezent, Curtea Constituțională nu a fost chemată să examineze sensul, definiția sesiunii extraordinare, astfel că nu s-a degajat o linie jurisprudențială în acest sens. Totuși, doctrina de drept constituțional (a se vedea, de exemplu, opinia profesorului Ioan Muraru în ”*Constituția României, comentariu pe articole*”, ediția a doua, Editura CH Beck, București 2019, p.585-586) a evidențiat câteva elemente caracteristice ale sesiunii extraordinare, pornind atât de la unele prevederi constituționale exprese (art.63 alin.1 – în caz de agresiune armată împotriva țării, art.92 alin.3 – în caz de agresiune armată, art.93 alin. (2) – în cazul instituirii stării de asediu sau de urgență, art.115 alin. (4) – în cazul depunerii spre aprobare de către Guvern a unei ordonanțe de urgență).

Sesiunea extraordinară se convoacă, astfel, pentru o ordine de zi anumită, indicată în cerere și aprobată, ulterior, potrivit regulamentului. Dat fiind că este sesiune extraordinară, camerele Parlamentului nu pot dezbate o altă problemă decât aceea care a făcut obiectul sesiunii, deoarece altminteri s-ar încălca tocmai caracterul excepțional al acesteia.

Terminologia constituțională este asemănătoare în anumite domenii de reglementare, astfel că, acolo unde nu există clarificări suficiente pentru a desluși sensul unor norme constituționale, pe calea interpretării normelor asemănătoare din legea fundamentală se poate lămuri voința Legiuitorului constituent. În această privință, se poate observa că există anumite asemănări între conceptul de sesiune extraordinară și cea de ordonanță de urgență, legătura dintre acestea, cel puțin sub aspect teoretic, fiind dată de caracterul excepțional al situației care generează ambele ipoteze. Cum am arătat mai sus, dacă în privința sesiunii extraordinare nu există clarificări în jurisprudența Curții Constituționale, în ce privește ordonanța de urgență Curtea Constituțională are o jurisprudență generoasă și în care clarifică limbajul constituțional, inclusiv terminologia ”situații extraordinare” care se regăsește în alineatul (4) din art.115. Astfel, în mai multe decizii, instanța constituțională a stabilit că noțiunea ”situații extraordinare/situații excepționale” trebuie definită ”în raport cu necesitatea și urgența reglementării unei situații care, datorită circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public” (Decizia nr.134/10 martie 2005), respectiv se referă la imperativul urgenței reglementării (Decizia nr.389/12 iulie 2005) sau aprecierea în sensul că împrejurarea că majoritățile inițial constituite prin alianțe politice sunt supuse schimbării nu reprezintă o situație extraordinară (Decizia nr.761/17.12.2014).

Demersul convocării unei sesiuni extraordinare comune a Senatului și Camerei Deputaților prin decizia nr.3/17 august 2020 are, în mod evident, o finalitate exclusiv politică, nu servește și nu poate servi obiectivului fixat de

Legiuitorului constituțional pentru moțiunea de cenzură în art.113 din Legea fundamentală.

Sesiunea extraordinară care inițial a fost convocată doar pentru o zi (20 august 2020) nu poate avea nicio finalitate juridică, ceea ce înseamnă că o astfel de sesiune și mecanismul moțiunii de cenzură sunt deturnate de la scopul lor original, prin acordarea unui scop sui-generis, unde efectul politic pare să fie cel urmărit, având în vedere și faptul că imediat după sesiunea extraordinară urmează a avea loc un congres al partidului din care fac parte cei mai mulți semnatari ai moțiunii, iar unul dintre cei care semnează decizia de convocare a sesiunii extraordinare nr.3/17 august 2020, inclusiv decizia de modificare nr.4/2020 candidează la funcția de președinte.

Art.113 din Constituție, care constituie sediul materiei pentru moțiunea de cenzură, nu precizează expres, nu pune limite precise, nu stabilește explicit perioade de timp în care moțiunea poate fi inițiată, respectiv perioadele în care moțiunea nu ar putea fi promovată/ar fi interzisă. Totuși, alineatul (4) din art.113 menționează expres interdicția pentru deputații și senatorii care au inițiat/semnat o moțiune de a mai iniția o nouă moțiune în aceeași sesiune parlamentară. Față de derularea acestei proceduri de-a lungul a nu mai puțin de 2 sesiuni parlamentare – extraordinară și ulterior ordinară (cea de toamnă) – se va pune întrebarea căreia dintre sesiuni îi poate fi atribuită moțiunea.

Moțiunea de cenzură tinde la demiterea Guvernului, astfel că apare ca o sancțiune specifică dreptului public prin care se concretizează răspunderea politico-juridică ca formă particulară a răspunderii în dreptul constituțional. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională, prin Decizia nr.1525/24.11.2010, a statuat că prevederile constituționale nu reglementează două categorii de moțiuni de cenzură, ci a apreciat că moțiunea de cenzură este una singură, reglementată de art.113 din Constituție, susținând că elementele specifice care vizează moțiunea de cenzură inițiată în ipoteza angajării răspunderii Guvernului nu relevă decât

două particularități procedurale – angajarea răspunderii Guvernului și inițierea moțiunii de cenzură - respectiv o particularitate de natură substanțială care vizează numai angajarea răspunderii Guvernului, ipoteză care nu este prezentă în situația de față (a se vedea și Decizia nr.148/21.02.2007, care enunță textul constituțional în concluzii, în sensul că moțiunea de cenzură adoptată prin votul majorității deputaților și senatorilor are ca efect juridic direct demiterea Guvernului în întregul său).

Conform art.13, pct. 18 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aflat sub prezumția de constituționalitate, pot fi convocate sesiuni extraordinare, printre altele pentru „retragerea încrederii acordate Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură”. Regulamentul ședințelor comune nu vorbește de posibilitatea de avea sesiuni comune ale celor camere ale Parlamentului doar pentru efectuarea unor „bucăți/etape” din procedura de demitere a Guvernului, care este evident că trebuie să fie unitară și continuă, fără pauze sau împărțirea pe mai multe sesiuni parlamentare. Din interpretarea normelor respective, rezultă că procedura unei moțiuni de cenzură are loc într-un ritm accelerat, ceea ce este rațional, având în vedere starea de incertitudine cu privire la exercitarea puterii executive, care este creată până la finalizarea moțiunii, fie prin demiterea Guvernului, fie prin respingerea moțiunii de cenzură.

Tot Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului prevede în termeni foarte clari procedura și calendarul de derulare a procedurii moțiunii de cenzură împotriva Guvernului:

„(2) Dezbaterile moțiunii de cenzură are loc după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

(3) Data și locul ședinței comune, împreună cu invitația de participare, se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, cu 24 de ore înainte ca aceasta să aibă loc.”

Or, în situația moțiunii cu numărul de identificare 2MC/2020, aceasta ar trebui să fie dezbătută și votată cel târziu în data de 23 august 2020, care este o zi de duminică, sau luni, 24 august 2020. Însă prin Decizia nr. 3/2020, ulterior prin Decizia nr.4/2020 sesiunea extraordinară a fost convocată numai pentru prezentarea moțiunii, procedură realizată în data de 20 august 2020, ceea ce face ca aceasta să fie lipsită de finalitate și, deci, o deturnare a instrumentului moțiunii de cenzură în scop exclusiv politic, intern, al formațiunii politice care a promovat-o.

În cazul moțiunii identificate cu nr. 2MC/2020 și al Deciziei de convocare a unei sesiuni extraordinare nr.3/17 august 2020, identic și în cazul Deciziei modificatoare nr.4/20 august 2020 se poate observa că obiectul sesiunii extraordinare și anume depunerea unei moțiuni de cenzură nu este motivat și nu este proporțional cu motivul care ar determina convocarea sesiunii extraordinare – declanșarea mecanismului de răspundere politico-juridică a Guvernului în fața Parlamentului pe calea moțiunii de cenzură, în forma sa constituțională cea mai drastică, adică cea care atrage consecința demiterii.

Exercitarea cu ușurință, fără absolut nici o motivație cu privire la urgență, a prerogativei președinților celor două camere ale Parlamentului de a convoca o sesiune extraordinară încalcă principiul proporționalității de care este ancorat principiul stabilității activității Guvernului.

În această logică, pentru ipoteza unei sesiuni extraordinare, promovarea unei moțiuni de cenzură este vizibil disproporționată, excesivă față de conceptul de „situație extraordinară” care determină convocarea unei sesiuni parlamentare extraordinare, ieșind din semnificația logică firească a noțiunii de „stabilitate a Guvernului” în sensul său constituțional, doctrinar și cel consacrat de jurisprudența Curții Constituționale. Nu punem aici la îndoială atributul Parlamentului de a proceda la demiterea Guvernului pe calea moțiunii de cenzură, acest mecanism constituțional de atragere a răspunderii politico-juridice a

Guvernului fiind de esența funcționării statului democratic. Însă utilizarea instrumentului procedural al sesiunii extraordinare pentru a declanșa demiterea Guvernului prin moțiuni de cenzură, cu consecința creării unei perioade de instabilitate guvernamentală până la numirea unui nou Guvern, afectează principiul stabilității Guvernului și denotă un demers pur politicianist, electoral cu încălcarea normelor și spiritului art. 113 alin. (4) coroborat cu art. 66 din Constituție.

6. Convocarea sesiunii extraordinare exclusiv pentru etapa prezentării moțiunii de cenzură contravine dispozițiilor art. 113 alin (3), potrivit căruia dezbaterile moțiunii se face după 3 zile de la prezentare

Deși în practica parlamentară moțiunile de cenzură s-au dezbătut și după 3 zile de la prezentare, legiuitorul constituant a stabilit că termenul de 3 zile este unul de reflecție, iar după împlinirea acestuia, Parlamentul are obligația de a dezbate moțiunea de cenzură și de a exprima un vot, punând capăt incertitudinii create.

Pe de altă parte, procedura stabilită pentru parcurgerea etapelor prezentei moțiuni de cenzură nu contravine doar viziunii legiuitorului constituant, ci întregii practici parlamentare de până acum, conform căreia odată cu moțiunea de cenzură, birourile permanente prezentau plenului celor două Camere calendarul desfășurării procedurii, ce cuprindea nu doar data prezentării moțiunii de cenzură, ci și cea a dezbaterii și votării moțiunii de cenzură.

7. În concluzie, vă solicităm să constatați existența unui conflict de natură constituțională între Guvern și Parlament generat de încălcarea dispozițiilor art.113 alin.(4) coroborat cu dispozițiile art.66 alin.(1) din Constituție, urmare a depunerii moțiunii de cenzură în perioada dintre încheierea primei sesiuni ordinare și începutul celei de a doua sesiuni ordinare a Camerei Deputaților și Senatului.

De asemenea, vă solicităm să constatați că moțiunea de cenzură depusă la data de 17 august 2020 de un număr de 205 deputați și senatori, având titlul „*Guvernul PNL – De la Pandemie la pande-mită generalizată*” și conținutul prezentat în sesiunea extraordinară din data de 20 august 2020 nu putea fi dezbătută și votată în altă sesiune ordinară sau extraordinară decât cea convocată la data de 17 august 2020 prin Decizia Președinților Camerei Deputaților și Senatului nr.3/2020, doar cu încălcarea dispozițiilor art.113 alin.(4) din Constituția României, deoarece Guvernul ar fi supus unei duble sancțiuni politice în temeiul aceleiași moțiuni de cenzură, fapt care încalcă principiul stabilității activității Guvernului. Vă rugăm să constatați că dezbateră moțiunii nr. 2 MC/2020 este caducă deoarece fracturarea procedurii în etapa de prezentare și ulterior în etapa de dezbateră și vot se răsfrânge asupra întregii proceduri și atrage lipsirea de efecte a moțiunii inițiate la data de 17 august 2020 de un număr de 205 deputați și senatori.

8. **În drept**, conform art.146 lit. e) din Constituție și ale art.36 din Legea nr.47/1992, vă rugăm să constatați existența conflictului juridic de natură constituțională și să indicați calea de soluționare a acestuia.

Cu deosebită considerație,

PRIM-MINISTRU

LUDOVIC ORBAN